

N:o 57.

Ank. till Riksd. kansli den 9 april 1898, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af 86 § utsökningslagen, till lag om ändring i vissa delar af förordningen angående inteckning i fast egendom den 16 juni 1875, till lag angående ändrad lydelse af 51 § konkurslagen, till lag om ändring i vissa delar af förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866 och till lag angående ändrad lydelse af 71 § i lagen om dikning och annan afledning af vatten den 20 juni 1879.

Genom proposition, n:o 11, af den 22 december 1897, hvilken af båda kamrarne blifvit till lagutskottet hänvisad, har Kongl. Maj:t, under återopande af propositionen bifogade, i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

1:o) Lag

angående ändrad lydelse af 86 § utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 86 § utsökningslagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

Bih. till Riksd. Prot. 1898. 7 Saml. 32 Häft. (N:is 57, 58).

Då fast egendom blifvit utmätt, vare utmätningssmannen pliktig att genast å landet till domaren och i stad till rätten insända bevis om utmätningen och beloppet af den fordran, hvarför utmätningen skett.

Myndighet, som enligt 28 § meddelat förordnande om fast egendoms försäljning eller hos hvilken, jemlikt 51 § konkurslagen, äskats försäljning af konkursbos fastighet i den ordning, som om utmätt fast egendom är stadgad, vare ock pliktig att bevis derom ofördröjligen insända, å landet till domaren och i stad till rätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1899.

2:o) L a g

om ändring i vissa delar af förordningen angående inteckning i fast egendom den 16 juni 1875.

Häri genom förordnas, att 23, 24, 25, 38 och 61 §§ i förordningen angående inteckning i fast egendom den 16 juni 1875 skola erhålla följande ändrade lydelse:

23 §.

Är fast egendom såld efter utmätning eller eljest i den ordning, som om utmätt fast egendom finnes stadgad, vare, sedan köpeskillingen blifvit emellan borgenärerna fördelad, inteckning för fordran, som antingen alldeles icke eller endast till någon del kunnat af köpeskillingen gäldas, utan verkan. Sådan inteckning varde, ändå att inteckningshandlingen ej i hufvudskrift företes, dödad, der ny egare efter erhållen lagfart det äskar och till rätten ingifver bevis om de inteckningar, som vid egendomens försäljning deri funnos, så ock handling, som visar köpeskillings fördelning, samt intyg att fördelningen blifvit godkänd eller vunnit laga kraft.

24 §.

Har inteckning, på grund deraf att konkurs inträffat, blifvit genom laga kraft egande beslut förklarad vara utan verkan; då må ock, på an-

sökan af ny egare, som fått lagfart å egendomen, inteckningen dödas utan hinder deraf att den handling, hvarå inteckningen beviljats, icke i hufvudskrift företes.

25 §.

Har intecknad fordringshandling kommit i gäldenärens eller, der den intecknade egendomen tillhör annan, i dennes hand, och är ej sådant fall för handen, att inteckningen kan dödas utan att inteckningshandlingen i hufvudskrift företes, må densamma å nyo utgifvas med fortfarande inteckningsrätt.

38 §.

Då fast egendom blifvit utmätt eller, enligt 28 § utsökningslagen, förordnande meddelats om sådan egendoms försäljning, så ock då, jemlikt 51 § konkurslagen, äskats försäljning af konkursbos fastighet i den ordning, som om utmätt fast egendom är stadgad, skall, sedan bevis härom till rätten eller domaren inkommit, beviset vid rätten uppläsas och i inteckningsprotokollet införas, på landet å nästa rättegångsdag under lagtima ting, och i stad å nästa rättegångsdag för inteckningsärenden. Visas, att utmätningen upphäfts, eller att frågan om egendomens försäljning eljest förfallit, vare ock sådant i protokollet antecknad.

Har vid försäljning af fast egendom i den ordning, utsökningslagen bestämmer, fordran, som är i egendomen intecknad, kunnat till fullo gäldas af köpeskillingen, skall anmärkning derom i inteckningsprotokollet göras, der ny egare efter erhållen lagfart det äskar och till rätten ingifver bevis om de inteckningar, som vid egendomens försäljning deri funnos, så ock handling, som visar köpeskillingens fördelning, samt intyg att fördelningen blifvit godkänd eller vunnit laga kraft.

61 §.

Vid rätten skall i öfverensstämmelse med inteckningsprotokollet föras bok så inrättad, att deraf lätteligen kan ses hvarje egendom, deri inteckning blifvit sökt, tiden då det skett, sökandens namn, beloppet af fordran eller beskaffenheten af annan rättighet hvarför inteckning är sökt, så ock, der inteckning blifvit beviljad eller afslagen, förnyad, nedsatt, annorledes förändrad eller dödad, eller ock ansökning om inteckning blifvit förklarad

hvilande eller derefter åter hos rätten anmald, tiden då sådant skedde. Då angående utmätning eller eljest enligt 38 § anteckning skett i protokollet, varde ock det i boken anmärkt.

De närmare föreskrifterna om bokens förande meddelas af Konungen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1899; dock att, der försäljning eller annan omständighet, på grund hvaraf enligt äldre lag inteckning utan inteckningshandlingens företeende kunnat dödas, inträffat före nämnde dag, den lag skall ega tillämpning.

3:o) **L a g**

angående ändrad lydelse af 51 § konkurslagen.

Härigenom förordnas, att 51 § konkurslagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

Fast egendom må ej annorledes än å offentlig auktion säljas, der ej alla vid sammankomsten närvarande borgenärer, så ock gäldenären, dertill samtycka. Är sådan egendom för gäld intecknad, då må försäljning utom offentlig auktion ej ske, der ej inteckningshafvare, hvilkens rätt är deraf beroende, det medgifver och för inteckningens dödande aflemnar inteckningshandlingen till den, som af inteckningshafvaren och köparen utses; sker försäljningen å auktion, varde de inteckningshafvare, som kände äro, dertill kallade. Ej må å sådan auktion egendom säljas under inteckningarnes värde, sammanlagdt med det belopp, som med förmånsrätt framför desamma enligt lag bör ur egendomen utgå, der ej borgenärerna i den ordning, 59 och 60 §§ stadga, till den försäljning lemna bifall, så ock de inteckningshafvare, hvilkas rätt är af försäljningen beroende, dertill samtycka och för inteckningarnes dödande aflemna inteckningshandlingarne, efter ty nyss är sagdt. Kan försäljning sålunda ej ske, ega borgenärerna hos vederbörande myndighet åska försäljning i den ordning, som om fast egendom, den der utmätt blifvit, särskildt är stadgad.

Lös egendom må ej heller säljas annorledes än å auktion, den der blifvit lagligen kungjord, der ej borgenärerna i den ordning, som i 59 och 60 §§ stadgas, besluta, att egendomen eller någon del deraf må säljas under hand, samt rättens ombudsman efter gäldenärens hörande dertill lemna bifall. Lös egendom, deri borgenär har panträtt eller annan förmånsrätt,

som endast i viss egendom gäller, må ej i något fall utan hans samtycke säljas utom auktion. Skall helt fartyg eller gods i fartyg säljas, ega borge-närerna, der fartyget finnes å ort inom riket, hos vederbörande utmät-ningsman äska försäljning i den ordning, som om dylik egendom, den der blifvit utmätt, särskildt är stadgad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1899.

4:o) **L a g**

om ändring i vissa delar af förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866.

Härigenom förordnas, att §§ 2, 24 och 26 i förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 2.

Göres hos den i § 1 nämnda underrätt skriftlig ansökning om sär-skilda nämndens tillsättande, och visar sökanden, att Konungen godkänt behovet af jordens eller lägenhetens afstående eller begagnande, samt att tiden, då den skall afstås eller upplåtas, blifvit genom Konungens förord-nande eller parternes öfverenskommelse bestämd; utfärde rätten stämning på egare och andre, som uppgifvas i saken hafva del. Rätten föranstalte jemväl, att, till underrättelse för möjligen varande okände eller icke upp-gifne rättsegare, tiden för ärendets företagande varder, såväl från predik-stolen i den sockens kyrka, der fastigheten är belägen, som ock genom allmänna tidningarne, kungjord tre gånger, sista gången minst fjorton dagar före den dag, hvilken till sakens företagande är utsatt; och varde ärendet antecknad i rättens in-teckningsprotokoll, på landet å nästa rättegångsdag under lagtima ting och i stad å nästa rättegångsdag för in-teckningsärenden, så ock i in-tecknings- eller fastighetsboken anmärkt. Jordens eller lägenhetens egare, då han höres, vare skyldig att hos rätten, i anda-mål af instämning, uppgifva den, som i anseende till nyttjanderätt med honom del i saken hafver, vid äfventyr som i § 25 stadgas. Hos rätten skall jemväl företes bevis derom, huruvida jorden eller lägenheten är med

inteckning besvärad; och egen parterne att, innan nämnden sättes, i laga ordning sin talan i fråga om ersättningens belopp och sättet för dess utgörande utföra.

Uppstår, vid fråga om jords eller lägenhets begagnande till utläggning af elektriska ledningstrådar, parterne emellan tvist, huruvida derigenom må förorsakas så betydlig skada, att jorden eller lägenheten lösas skall, eller om intrånget är af beskaffenhet, att ersättning därför, enligt hvad i § 1 mom. 2 stadgadt är, utgå bör, pröfve och afgöre rätten sådant, innan nämnden sättes. Anses ersättning för intrång böra ega rum, bestämme ock rätten, efter ty som intrånget finnes vara öfvergående eller fortfarande, huruvida slik ersättning skall utgå på en gång eller i årlig afgift under den tid, intrånget kommer att fortfara.

Emot rättens beslut i dessa frågor må talan fullföljas i hofrätt genom besvär inom den tid, i 25 kap. 5 § rättegångsbalken stadgas. I hofrättens beslut må ändring sökas likaledes genom besvär, som, jemte borgen för kostnad och skada, skola till Konungen ingifvas inom den tid, 30 kap. 18 § samma balk bestämmer.

§ 24.

Lösen för jord eller lägenhet, som afstås skall, så ock ersättning för intrång, hvilken skall på en gång utgå eller blifvit beräknad för sjelfva anläggningen, vare den, som jordens eller lägenhetens begagnande yrkat, skyldig att till ersättningstaganden utgifva inom den för jordens eller lägenhetens afstående eller upplåtande stadgade tid eller, om ersättningsbeloppet derförinnan ej hunnit bestämmas, inom tre månader efter det sådan bestämelse skett. För betalning af årlig afgift sätte rätten ut tid, der parterne ej åsämjas.

Har ej öfverenskommelse om ersättningen träffats eller nämnden sitt beslut meddelat inom den tid, då jorden eller lägenheten afstås eller upplåtas bör, må sådant ej hindra arbetets företagande, derest sökanden hos Konungens befallningshafvande ställer full borgen för lösnings- eller ersättningsbeloppet samt för kostnad och skada. Kronan vare för sådan borgen fri.

Är jord eller lägenhet, som afstås skall, intecknad, varde ersättningsbeloppet därför inom den för dess utgifvande här ofvan stadgade tid nedsatt i ränteriet hos Konungens befallningshafvande, som kungör sådant vederbörande ersättningstagande och inteckningsegare, samt likvid dem emellan sedermera i laga ordning uppgör. Har ej för pröfning af

ersättningens storlek ärendet varit till rätten instämmt, skall ock anmälan om ärendet af Konungens befallningshafvande ofördröjligen insändas, å landet till domaren och i stad till rätten; och skall i ty fall anteckning göras i inteckningsprotokollet, så ock i intecknings- eller fastighetsboken, såsom i § 2 sägs. Är ersättningsbeloppet fastställt genom öfverenskomelse emellan den ersättningstagande och den, som ersättningen gifvit, och förmenar inteckningsegaren värdet hafva blifvit för lågt beräknadt, vare denne berättigad att, der ej full liquid för hans fordran honom lemnas, äska jordens uppskattning af nämnd, i den ordning förut i denna lag är vordet stadgad; dock gånge beslutet om jordens afträdande icke dess mindre i verkställighet.

Sådan talan, som efter §§ 21 och 22 föras kan, må ej heller utgöra hinder för vederbörande att, sedan ersättningsbeloppet blifvit inom stadgad tid erlagdt eller nedsatt, jorden eller lägenheten tillträda eller begagna. Fördröjes utöfver nämnda tid betalningen; då skall, i händelse någon till ersättning berättigad det yrkar, frågan om jordens eller lägenhetens afstående eller begagnande, så vidt på hans rätt inverkar, vara förfallen och ankomma på ny pröfning.

§ 26.

Kan inteckning i jord, som, på sätt omförmäldt blifvit, är vorden afträdd, ej till fullo af ersättningen gäldas, må den inteckning, utan hinder deraf att inteckningshandlingen ej i hufvudskrift företes, dödas, der den, till hvilken jorden afträdts, det äskar samt företer, förutom gravationsbevis, intyg att ersättningen blifvit å behörig ort nedsatt eller, der hela den intecknade fastigheten afträdts, handling, som visar ersättningens fördelning, jemte bevis att fördelningen blifvit godkänd eller vunnit laga kraft.

Ändå att inteckning blifvit dödad, hafve fordringsegaren den rätt till talan, som honom eljest, efter ty ofvan sägs, tillkommit.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1899; dock skall i fråga om dödande af inteckning i jord, som före den dag blifvit afträdd, äldre lag lända till efterrättelse.

samt

5:o) **L a g**

angående ändrad lydelse af 71 § i lagen om dikning och annan afledning af vatten den 20 juni 1879.

Häri genom förordnas, att 71 § i lagen om dikning och annan afledning af vatten den 20 juni 1879 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Är fast egendom i följd af de i 3 kap. gifna bestämmelser afträdd, vare, sedan löseskillingen blifvit fördelad, inteckning för fordran, som antingen alldeles icke eller endast till någon del kunnat af löseskillingen gäldas, utan verkan. Sådan inteckning må, ändå att inteckningshandlingen ej i hufvudskrift företes, dödas, der den, som egendomen inlöst, efter erhållen lagfart det äskar och till rätten ingifver gravationsbevis, så ock handling, som visar löseskillingens fördelning, samt intyg att fördelningen blifvit godkänd eller vunnit laga kraft.

Ändå att inteckning blifvit, efter ty nu är sagdt, dödad, hafve fordringsegaren den rätt, hvarom i 69 § 3 mom. förmåles.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1899; dock att i fråga om dödande af inteckning i fastighet, som före den dag blifvit afträdd, äldre lag skall lända till efterrättelse.

Ifrågavarande proposition är föranledd af Riksdagens skrifvelse till Konungen den 3 maj 1895, deri Riksdagen, på grund af enskild motionärs derom afgifna framställning, anhöll, att Kongl. Maj:t tacktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lag i syfte att förekomma obehörigt bruk af sådana inteckningar, som enligt 23 § i förordningen angående inteckning i fast egendom må dödas, utan att inteckningshandlingen i hufvudskrift uppvisas, men med hvilka dylik åtgärd icke vidtagits.

Den utväg att förebygga de med nuvarande lagstiftning förenade olägenheter i antydda hänseende, hvilken i förenämnda motion förordades och afven af Riksdagen ansågs vara förtjent af beaktande, har emellertid vid den utredning i ämnet, hvarom Kongl. Maj:t låtit föranstalta, befunnits ej kunna godkännas.

Man hade i nämnda hänseende ifrågasatt införande af bestämmelser, enligt hvilka, då öfverenskommelse träffats om fördelning af köpeskillingen för såld fastighet eller så snart beslut om sådan fördelning vunnit laga kraft, det skulle åligga utmätningsman eller öfverexekutor att genast till rätten eller domaren insända bevis om de inteckningar, som antingen alldeles icke eller endast till någon del kunnat af köpeskillingen gäldas, hvilket bevis sedermera borde uppläsas vid rätten och införas i inteckningsprotokollet, hvarigenom gravationsbevisen derefter komme att innehålla upplysningar, som innebure en varning till allmänheten för dylika värdelösa inteckningar. Genom ett sådant tillvägagående skulle emellertid, på sätt föredragande departementschefen erinrat, det åsyftade ändamålet icke kunna till fullo vinnas. Mellan den exekutiva försäljningen och den tidpunkt, då anteckning om hvad sålunda anmälts komme att i inteckningsprotokollet införas, kunde, särskildt i fall beslutet om köpeskillings fördelning öfverklagades, ganska lång tid förflyta, och derunder kunde det obehöriga användandet af inteckningshandlingarne försiggå lika obehindradt som efter nu gällande lagstiftning.

För att förekomma denna olägenhet har det alltså befunnits nödigt att till ett tidigare stadium förlägga insändandet af anmälan om vidtagen eller tillämnad exekutiv åtgärd rörande fast egendom; och har i detta hänseende uti propositionen föreslagits att utsträcka de nu i 86 § utsökningslagen inrymda stadgandena om skyldighet för utmätningsman att, då fastighet blifvit för icke intecknad fordran utmätt, derom till rätten eller domaren insända bevis till att gälla såväl vid utmätning af fast egendom för intecknad fordran som äfven i de fall, då, på grund af myndighets förordnande, exekutiv försäljning af sådan egendom skall ega rum.

De förändringar, som i enlighet härmed erfordras i 86 § utsökningslagen samt 38 § inteckningsförordningen, skulle emellertid endast komma att afse försäljning, som egde rum efter utmätning eller på grund af myndighets förordnande. För de fall att fast egendom, som tillhör konkursbo, skall försälgas i annan ordning än den exekutiva, har det ansetts ej låta sig göra att föranstalta om anteckning i inteckningsprotokollet, enär någon myndighet ej finnes, åt hvilken uppdraget att hos rätten eller domaren göra anmälan om försäljningen lämpligen kan anförtros. Men då äfven dylik försäljning, enligt nuvarande lydelsen af 23 § inteckningsförordningen, medför rätt att döda inteckningar utan inteckningshandlingens uppvisande och således kan gifva anledning till samma obehöriga begagnande af inteckningar, som ofvan antydts i fråga om exekutiv försäljning, har man måst på annan väg söka förebygga dylika missbruk, i hvilket ändamål uti propositionen föreslagits, att vid försäljning af konkursbos

fastighet under hand eller å frivillig auktion i fastigheten meddelad in-teckning för fordran fortfarande kommer att gälla, ehvad köpeskillingen förslår till fordringens fulla gäldande eller icke. En följd häraf blir, att försäljning till lägre belopp än det in-teckningshafvarne sammanlagdt ega att ur fastigheten utfå ej kan ifrågakomma med mindre in-teckningarna för det öfverskjutande beloppet innehafvas af köparen eller ock godvilligt dödas, derom bestämmelser föreslagits i 51 § konkurslagen.

Ofvan angifna lagändringar hafva omedelbarligen föranledts af Riks-dagens förenämnda skrifvelse. Derutöfver innehåller emellertid proposi-tionen åtskilliga andra ändringsförslag dels i fråga om expropriationsför-ordningen och dikningslagen — hvilka förslag likvisst stå i samband med de förut omförmälda och af dessa föranledts — dels ock beträffande andra stadganden i in-teckningsförordningen än de ofvan berörda.

I sistnämnda hänseende har föreslagits förändring af 23 och 25 §§ in-teckningsförordningen derhän, att in-teckning för fordran, som vid exekutiv försäljning ej kan af köpeskillingen till fullo gäldas, är utan verkan och ej må vidare återupplifvas, i sammanhang hvarmed uteslutits föreskrifterna i 23 och 24 §§ in-teckningsförordningen om inkallande af in-tecknings-hafvare att höras öfver deri omförmälda ansökningar om in-teckningars dödning.

Slutligen har, jemlikt en inom högsta domstolen gjord erinran, i 38 § in-teckningsförordningen intagits föreskrift, att i in-teckningsproto-kollet anteckning må kunna göras derom, att in-tecknad fordran vid exe-kutiv försäljning kunnat ur köpeskillingen fullt utgå.

Mot de i propositionen innefattade lagförslag, i afseende å hvilkas närmare innehåll utskottet tillåter sig hänvisa till de vid propositionen fogade, i statsrådet samt i högsta domstolen afgifna yttranden, har ut-skottet, vid granskning, icke funnit något att i hufvudsak erinra.

Allenast beträffande förslaget om ändrad lydelse af 86 § utsök-ningslagen har utskottet ansett en omredigering af dess första stycke er-forderlig. Då den deri föreskrifna anmälan om utmätningens verkställande har, i fråga om utmätning för icke in-tecknad fordran, äfven den uppgiften att bereda anteckning om sådan förmånsrätt, som enligt 17 kap. 9 § han-delsbalken skall ifrågavarande fordran tillkomma, har utskottet nemligen ansett nödigt, för undvikande af felaktig uppfattning hos rätten eller do-maren om innebörden af en från utmätningssmannen inkommen anmälan, att uti paragrafen stadga skyldighet för den sistnämnde att uti det bevis, som skall af honom insändas, uttryckligen angifva, huruvida utmätningen

skett för intecknad eller icke intecknad fordran, hvarjemte det ansetts lämpligt att genom stadgandets affattning utmärka, att beviset bör tydligt individualisera den fordran, för hvilken utmätning skett.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet alltså hemställa,

1:o) att Riksdagen, under förklarande att Kongl. Maj:ts ifrågavarande proposition icke kan i oförändradt skick bifallas, måtte för sin del antaga följande

L a g

angående ändrad lydelse af 86 § utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 86 § utsökningslagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

Då fast egendom blifvit utmätt, vare utmätningssmannen pliktig att genast å landet till domaren och i stad till rätten insända bevis om utmätningen, innefattande uppgift om beloppet af den fordran, för hvilken utmätningen egt rum, samt huruvida samma fordran är intecknad eller icke intecknad äfvensom hvad i öfrigt kan vara erforderligt för att tydligt utmärka, hvilken den fordran är, hvarför utmätningen skett.

Myndighet, som enligt 28 § meddelat förordnande om fast egendoms försäljning eller hos hvilken, jemlikt 51 § konkurslagen, äskats försäljning af konkursbos fastighet i den ordning, som om utmätt fast egendom är stadgad, vare ock pliktig att bevis derom ofördröjligen insända, å landet till domaren och i stad till rätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1899.

2:o) att de i förevarande proposition innefattade förslag till

- a) Lag om ändring i vissa delar af förordningen angående inteckning i fast egendom den 16 juni 1875;
- b) Lag angående ändrad lydelse af 51 § konkurslagen;

e) Lag om ändring i vissa delar af förordningen
angående jords eller lägenhets afstående för allmänt be-
hof den 14 april 1866; och

d) Lag angående ändrad lydelse af 71 § i lagen
om dikning och annan afledning af vatten den 20
juni 1879

må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 9 april 1898.

På lagutskottets vägnar:

K. S. HUSBERG.